

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Kasteelpark de Corswarem

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel:	Kasteelpark de Corswarem
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Alken
Deelgemeente:	Alken
Bron:	Schepping: 2013-09-26 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134249
Coördinaten:	Breedte: 5.30012187531 Lengte: 50.8673540527

Primaire tekst

Voormalig huis van plaisantie van 1762-65, teruggaand tot een 17de-eeuwse neerhof-opperhofstructuur, maar vandaag een boerderij zonder tuin of park.

Op de kaart van Ferraris (1774-1775) ligt er, waar de Hameestraat zich in een U-vorm splitst, een omgracht goed met tuinen ten westen, aangeduid als *Maison de plaisance de Corswarem*. Men herkent de haast ongewijzigde situatie op het Vóór-primitief kadasterplan door Groulard, uit 1809. Het goed heeft eens te meer een omwalde neerhofopperhofstructuur, hier niet achter elkaar gelegen maar naast elkaar en gescheiden door een grachtarm. De gemeenschappelijke toegang over de brede gracht, splitst zich naar het neerhof ten oosten en naar het huis ten westen. Zoals men bij een huis van plaisantie verwacht, liggen er ten zuiden en ten westen van het huis tuinen, waarvan de ingenieurlandmeter zelfs de indeling in parterres tekende.

Op het Primitief kadasterplan (met andere nummering) heet de site *Paradijs* – een toepasselijke naam voor een huis van plaisantie – en is de situatie uit het ancien régime geëvolueerd. Van de ringgracht blijft haast niets over (alleen perceeltje nr. 786 als vijver); een muur en een bijgebouw scheiden het neerhof (nr. 781) van het met een lange, smallere vleugel uitgebreide huis (nr. 785). Er ligt een moestuin (nr. 780) achter het neerhof en de parterretuinen achter het huis zijn nu respectievelijk lustgrond, hooiland en bouwland (respectievelijk nr. 787, 788 en 790). Er zijn ook boomgaarden (nr. 778, 779, 782) en de oude oprit bleef (783).

Volgens de legger is het goed voor een deel nog in onverdeeldheid bij de kinderen van Jan de Corswarem, het neerhof is deels van Jan Marie de Corswarem, rentenier te Maldegem, en het huis en de lustgrond staan op naam van Charles de Corswarem, rentenier te Alken. Het is de familie de Corswarem die al langer in Alken was geworteld, in de 17de en 18de eeuw werkzaam was in de administratie van de Luikse prins-bisschoppen en in de 19de eeuw ambtenaren en politici leverde in dienst van het Verenigd Koninkrijk en van het jonge België. Zo schonk ridder Thomas de Corswarem, ontvanger voor de prins-bisschop van Luik, en zijn echtgenote Anne Catherine de Xhénemont in 1688 een altaar aan de Sint-Aldegondiskerk van Alken. Het is hun achterkleinzoon Philippe de Corswarem (1759-1839), die als officier op rust een boek vulde met aquarellen van kastelen uit de ruimere omgeving. Tot 2001 in het bezit van een zijdelingse afstammeling, ridder de Laminne de Bex te Gotem (Borgloon), werd de collectie prenten na zijn dood verworven door André de Moffarts van Het Hamel (Lummen) die ze in zijn Stichting onderbracht. Deze afbeeldingen hebben hun nut bewezen voor de studie van de kastelen, de tuinen en de parken en werden onlangs in boekvorm gepubliceerd.

Het Paradijs-goed bleef in dezelfde familie tot 1966 en ging dan over naar de familie de Schaetzen. Van het oude neerhof bestaan nu nog twee vleugels, op de stalvleugel door gevelankers 1697 gedateerd. Het classicistische huis heeft een typisch volume

van twee bouwlagen, met zeven traveeën, een middenrisaliet met fronton en een dak met wolfseinde. Er is een dienstgebouw in het verlengde en een haakse vleugel met duiventoren in dezelfde stijl. Het werd gebouwd in 1762-1765 ter vervanging van het vorige huis dat in 1761 door brand was getroffen.

Het goed bleef in de 19de eeuw grotendeels ongewijzigd: het kadaster registreerde in 1856 een uitbreiding met kleine volumes naast het neerhof en een nieuwe westelijke vleugel tegen het huis, die in 1962 weer afgebroken werd. Dat het naast hoeve ook nog zijn functie als lustplaats waarnam, getuigt de komst van een paviljoen in 1859, gebouwd aan het einde van een laan die op dat ogenblik verschijnt in het bosperceel nr. 91, schuin aan de overkant van de Hameestraat. De stafkaart met de terreinopname van 1904, en een latere postkaart bewijzen dat het oude perceel lustgrond ten zuidwesten van het kasteel, ook in de 20ste eeuw nog tuin was; de wintertuin tegen het oostelijk bijgebouw, werd in 1904 gekadastreerd maar is nu al weer verdwenen. Het tuinperceel, tussen huis en straat, is onbebouwd.

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: Van den Broeck, Myriam

Datum: 2007

Titel Text: Domein van het kasteel Rodepoel

Grafische documenten

Alken_rodpoel (Michiels, Marijke, 26-07-2014, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Hasselt, Archief van het Kadaster, Voor-Primitief plan door Groulard, s.d., andere plannen van zijn hand zijn 1809 gedateerd. Primitief plan (met gewijzigde sectie en nieuwe nummering) door R. Vandevelde, s.d.; Verzamelplan 1830. Legger van 1844.

Hasselt, Archief van het Kadaster, Opmetingsschets 1856 nr. 103; 1859, nr. 28.

Hasselt, Archief van het Kadaster. Opmetingsschets 1904 nr. 104.

Bouwen door de eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur, deel 14N4, Provincie Limburg, arrondissement Tongeren, Kanton Borgloon, Gent, 1999, p. 10-11.

Zo was Alken, Antwerpen, 1978, p. 16.

DE HERCKENRODE L., *Collection de tombes, épitaphes et blasons recueillis dans les églises de la Hesbaye*, Gent, 1845, p. 658-662.

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Limburg
Kasteelpark de Corswarem

NIJSSEN R.; VAN LAERE R., *Kastelen op papier. Aquarellen van Limburgse kastelen uit de eerste helft van de 19de eeuw*, Wijer, 2005.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121126>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/31651>

Beknopte karakterisering

Typologie: **tuinen**